Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій

Місячний Економічний Моніторинг України

№5 (139), травень 2012 року

Резюме

Тема місяця: **Новий Митний кодекс**

Політика: Зростання політичної невизначеності може призвести до подальшого погіршення інвестиційного клімату в Україні.

Реальний сектор: Економічний розвиток сповільнився у першому кварталі 2012 року. За попередніми оцінками Держстату реальний ВВП зріс на 1,8% дпр.

Галузеві новини: НКРЕ підвищила тарифи на електроенергію для великих обсягів споживання, щоб стимулювати приватних споживачів до енергозбереження.

Зовнішній сектор: В березні дефіцит поточного рахунку скоротився до 1,2 млрд дол. США через сповільнення темпів зростання імпорту товарів до 2,5% дпр.

Фіскальна політика: Зміни до Державного бюджету збільшили занепокоєння щодо фіскальної стійкості, оскільки новий план бюджетних доходів виглядає занадто оптимістичним.

Соціальна політика: Дефіцит Пенсійного фонду буде вищим, ніж спочатку планувалось, через додаткове підвищення пенсій.

Ринок праці: Зростання заробітної плати в першому кварталі 2012 року, ймовірно, в основному пояснювалось підвищенням мінімальної заробітної плати.

Монетарна політика: Основні засади грошово-кредитної політики на 2012 рік досі не було оприлюднено.

Фінансові ринки: НБУ диверсифікував свої міжнародні резерви у 2011 році.

Тема місяця: Новий Митний кодекс

Новий Митний кодекс: чи відбудеться спрощення у сфері зовнішньої торгівлі?

Автор: Пількевич Катерина

19 квітня Президент підписав новий Митний кодекс. Він був розроблений за активної участі експертів і бізнес-асоціацій України.

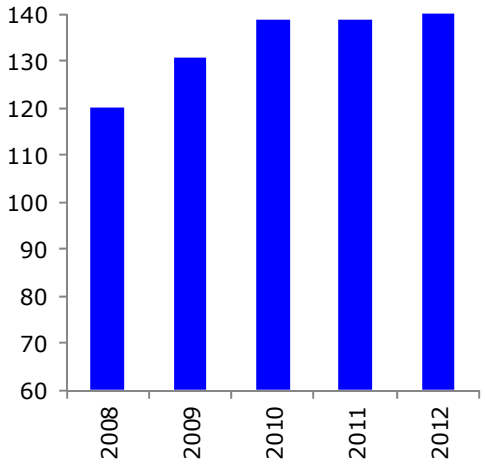
Новий Митний кодекс містить низку прогресивних положень, спрямованих на вдосконалення митних процедур і сприяння торгівлі. Це, передусім, норми, пов'язані з митною оцінкою та попереднім декларуванням товарів, а також проведенням пост-аудиту й процедурою оскарження. Найсприятливішими для розвитку бізнесу є положення, що стосуються можливості митного оформлення товарів в будь-якому митному органі (пропускному пункті), попереднє декларування та спрощення митного регулювання за рахунок скорочення часу для митного оформлення (не більше чотирьох годин), а також скорочення переліку необхідних документів.

На додаток, новий Кодекс більше відповідає міжнародному досвіду, зокрема, Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур, Конвенції про тимчасове ввезення, а також оновленому Митному кодексу ЄС. Проте, деякі положення документу, зокрема, щодо визначення митної вартості та пост-аудиту, не повністю відповідають нормам СОТ та ЄС й на практиці можуть перешкоджати веденню бізнесу в Україні.

Найважливіші зміни стосувались визначення митної вартості товарів. Митна вартість товарів, що ввозяться в Україну, є базою для розрахунку ввізного мита та інших податків. Отже, визначення митної вартості є ключовим аспектом в рамках будь-якого митного законодавства. В Україні це було

однією з причин, що призвели до ветування Президентом проекту Митного Кодексу наприкінці 2011 року.

Зміна рейтингу "Ведення бізнесу" для України за напрямом "Міжнародна торгівля"

Джерело: www.doingbusiness.org

Процедура визначення митної вартості та її коригування зазнали значних змін. Зокрема, новий Кодекс передбачає вичерпний перелік документів, що мають надаватися декларантом для визначення митної вартості товарів. При цьому митні органи не мають права вимагати документи, які не входять до цього переліку. Кодекс також встановлює чіткі випадки, коли визначена митна вартість є неправильною. Ці випадки включають такі: (i) невірно проведений декларантом розрахунок митної вартості; (ii) неподання всіх документів, передбачених у переліку; (iii) вибір невідповідного методу визначення митної вартості; (iiii) надходження до митного органу документально підтвердженої офіційної інформації митних органів інших країн щодо недостовірності заявленої митної вартості. Новий механізм справді обмежує повноваження Державної митної служби щодо визначення митної вартості і робить процедуру оцінки прозорішою відповідно до зобов'язань України в рамках СОТ.

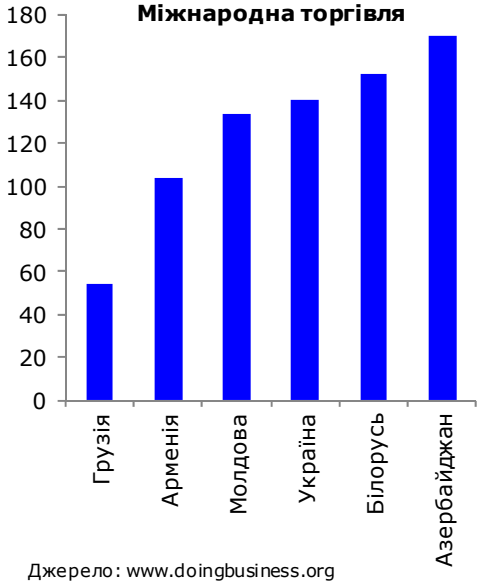
Іншою новацією Кодексу, потенційно спрямованою на задоволення інтересів бізнесу, є закріплення на законодавчому рівні елементів автоматичного режиму при визначенні митної вартості. Зокрема, у випадку, коли інспектор митної служби не може довести, що інформація, надана компанією, є неточною або неповною, визначена вартість буде автоматично визнана правильною. Проте ефективність цієї норми для захисту інтересів бізнесу повинна бути підтверджена на практиці.

Разом з тим, існують деякі неузгодженості між нормами Кодексу, які можуть послабити позитивний ефект від впровадження вищезазначених норм. Зокрема, положення статей 52 та 55 Кодексу створюють правову колізію, яка може привести до ситуації, коли рішення митних органів щодо коригування митної вартості може ухвалюватися до проведення консультацій з декларантом. Якщо такий випадок матиме місце, це суперечитиме правилам СОТ, згідно з якими декларанту слід надати час для підтвердження своєї позиції, а митний орган зобов'язаний супроводжувати своє рішення письмовим обґрунтуванням.

Ще одна ключова ідея нового Митного кодексу полягає у переході від повного контролю митної вартості товарів, що ввозяться в Україну, до проведення пост-аудиту на основі електронного декларування та аналізу ризиків. Пост-аудит був впроваджений раніше, а процедуру його проведення сьогодні визначено в окремих законодавчих актах, що ставить під сумнів законність такої діяльності. Новий Кодекс передбачає законне право для співробітників митної служби проводити пост-аудит. Митні органи мають право контролювати точність визначення митної вартості імпортованих товарів після завершення процедури митного оформлення й ввезення товарів через митний кордон України. Це означає, що митна декларація може переглядатися протягом деякого часу після митного оформлення.

Загалом, пост-аудит є прогресивним інструментом, спрямованим на спрощення митних процедур, який широко використовується в країнах ЄС та інших країнах. Тим не менш, ефективність його впровадження в Україні залишається під питанням, враховуючи фіскальну спрямованість діяльності Державної митної служби.

Рейтинг щодо ведення бізнесу у 2012 році для країн ЄСП: Міжнародна торгівля

Джерело: www.doingbusiness.org

Підсумовуючи, ухвалення нового Митного кодексу є кроком до вирішенні застарілих проблем бізнесу у митній сфері. Однак, незважаючи на очевидне спрощення митних процедур, інтереси двох основних зацікавлених сторін - уряду та підприємців - як і раніше, залишаються незбалансованими: створюються вигідніші умови для митних органів порівняно з декларантами. Крім того, новий Кодекс набуде чинності з 1 червня 2012 року, що залишає дуже короткий період для адаптації до змін.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Євро-2012 стає заручником ситуації з дотриманням прав людини в Україні

24 квітня колишній Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко зробила письмову заяву, що її було побито у в'язниці та силою доставлено в лікарню. Нанесені Тимошенко побої були засвідчені обмудсменом Ніною Карпачовою, яка відвідала Тимошенко у в'язниці. Цей інцидент викликав негайну негативну реакцію з боку міжнародної спільноти та ЗМІ. Свою занепокоєність у зв'язку з цією ситуацією висловили високопосадовці ЄС. Крім того, президенти Німеччини, Австрії, Словенії і Чехії скасували свої візити в Україну, заплановані на середину травня для участі в саміті президентів країн Центральної Європи в Криму. Також президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу заявив, що він не поїде в Україну під час Євро-2012, якщо ситуацію з дотриманням прав людини в країні не буде виправлено найближчим часом. Можливість бойкотування Євро-2012 наразі розглядає і канцлер Німеччини Ангела Меркель. Такий стан речей може додатково посилити в Україні політичну нестабільність, що погіршить інвестиційний клімат.

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

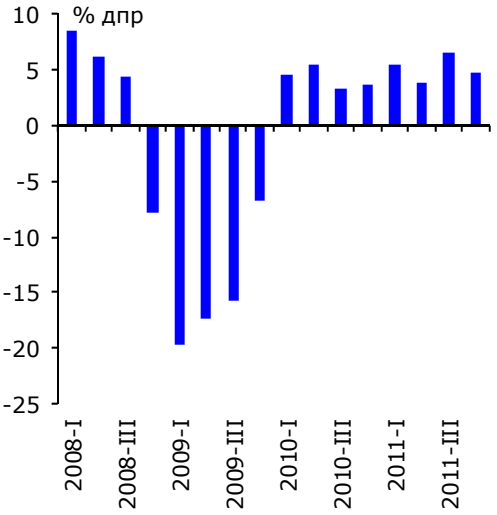
Реальний сектор: Промислове виробництво знизилось в березні

ВВП. За попередньою оцінкою Держстату реальний ВВП зріс на 1,8% дпр в першому кварталі 2012 року. Реальне приватне споживання, найвірогідніше, пояснює це зростання. Реальний ВВП з урахуванням сезонного фактору скоротився на 0,3% порівняно із четвертим кварталом 2011 року, ймовірно, через погіршення зовнішньої позиції України.

Секторальні тенденції. Промислове виробництво скоротилось на 1,1% дпр в березні через погіршення результатів діяльності всіх секторів переробної промисловості, окрім харчової та хімічної промисловості. Випуск в галузях переробної промисловості в березні був на 7,4% нижчим, ніж в середньому в другому півріччі 2011 року. Це, передусім, пояснювалось слабким зовнішнім попитом на метал та продукцію машинобудування. Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції скоротився на 7,6% дпр через зниження будівельних робіт. Зупинка Лисичанського нафтопереробного заводу призвела до зниження виробництва продуктів нафтоперероблення на 35,6% дпр.

В січні-березні роздрібний товарооборот зріс на 14,2% порівняно із першим кварталом 2011 року. Водночас роздрібний товарооборот підприємств був нижче, ніж у другому кварталі 2011 року. Обсяги будівельних робіт знизились на 2,7% дпр через несприятливі погодні умови в січні та лютому. Логістичні проблеми на українській залізниці, нижчий транзит газу та сповільнення зовнішньої торгівлі призвели до зниження обсягів вантажообороту на 7,8% дпр.

Динаміка реального ВВП

Джерело: Держстат

Галузеві новини: Підвищено тарифи на електроенергію

Енергетика. Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері енергетики (НКРЕ), затвердила порядок доступу до газотранспортної системи України (ГТС). Йдеться про необхідність забезпечити рівні права доступу до ГТС України всіх гравців газового ринку. Україна обіцяла запровадити Регламент №1775/2005 про умови доступу до газотранспортної системи під час приєднання до Енергетичного Співтовариства. 13 квітня Верховна Рада ухвалила зміни до закону про трубопровідний транспорт, які передбачають початок реформ в нафтогазовій галузі. Отже, Україна може продовжити переговори з ЄБРР та ЄІБ стосовно фінансової підтримки модернізації ГТС України.

У квітні НКРЕ підвищила тарифи на електроенергію на 50% за обсяги понад 800 кВт*год на місяць. Сім'ї, які використовують електроенергію для опалення житла під час опалювального

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

сезону (жовтень – квітень), будуть платити тариф, на 50% вищий за базовий, за обсяги понад 1800 кВт*год на місяць. Тарифи набули чинності з 1 травня. Нові тарифи покликані зменшити перехресне субсидування в електроенергетичному секторі та стимулювати споживачів до енергозбереження.

Сільське господарство. Ухвалені у квітні зміни до Закону про Державний бюджет на 2012 рік передбачають фінансування часткової компенсації втрат сільськогосподарських виробників у результаті загибелі озимих посівів в розмірі 0,3 млрд грн. Компенсація покриватиме витрати фермерських господарств, пов'язані з пересівом озимих культур, зокрема, пшениці, тритікале, ячменю та жита. За оцінкою близько 3 млн га або 36% озимих культур загинули повністю або частково і, таким чином, підлягають пересіву. Уряд планує відшкодувати 10% від загальних витрат, що в середньому становить 100 грн на гектар. Компенсацію буде надано відповідно до процедури, схваленої Кабінетом Міністрів у березні. Ця фінансова підтримка особливо важлива для малих та середніх підприємств, що мають обмежений доступ до фінансових ресурсів, але її ефективність суттєво залежатиме від вчасного та прозорого розподілу необхідних ресурсів.

Приватизація. Український енергетичний сектор залишається основним джерелом надходжень від приватизації 2012 року. У квітні ДТЕК Холдинг придбав п'яте обленерго з переліку, запропонованого ФДМУ, - Дніпрообленерго. Дніпрообленерго є найбільшою українською енергорозподільчою компанією. Ціна продажу була на 10% вище стартової (0,7 млрд грн) і ДТЕК переміг свого основного конкурента – Луганське енергетичне об'єднання. Обидві компанії конкуруватимуть за право купити Крименерго в травні. Особливістю поточного етапу приватизації є те, що підприємство на аукціоні купується міноритарним акціонером. У червні продаж 53,3% Централобленерго і 60,8% Донбасенерго повинні завершити цьогорічну приватизацію обленерго.

Водночас продовжуватиметься приватизація інших компаній в енергетичному секторі. В травні розпочнеться приватизація газорозподільних та постачальних компаній (що відносяться до дочірньої компанії Нафтогазу – Газ України). До кінця липня заплановано продати міноритарні пакети у 48 газових підприємствах. Крім того, Президент дозволив приватизувати 14 ТЕЦ. Очікується, що продаж цих підприємств сприятиме залученню інвестицій, необхідних для модернізації обладнання та технологій.

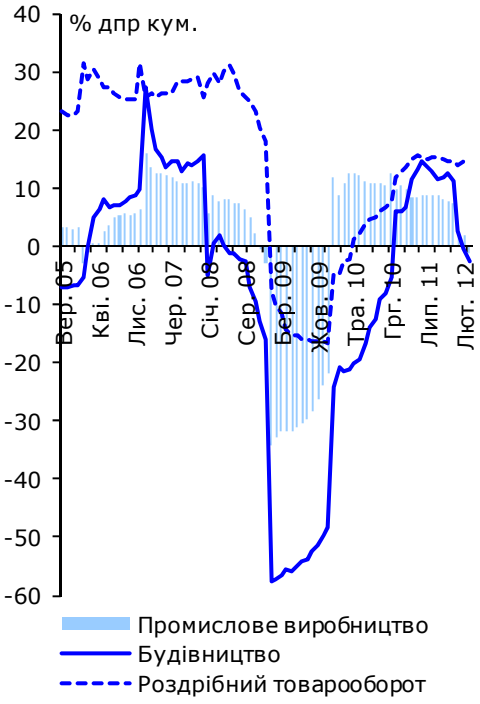
Транспорт. Україна намагається посилити свої позиції транзитної країни. У квітні парламент Туреччини ратифікував українсько-турецьку угоду, підписану 25 січня 2011 року, щодо об'єднання залізничних мереж по обидві сторони Чорного моря з морськими шляхами. Це може сприяти збільшенню обсягів міжнародної торгівлі України, зменшивши період чекання в портах. Угода дозволяє перевозити вагони «Укрзалізниці» територією Туреччини. На черзі створення Україною та Туреччиною спільної комісії з вироблення правил перевезення вантажів та тарифної політики.

Два українські авіаперевізники, «Міжнародні Авіалінії України» та «Аеросвіт», підписали зміни до чинної *код-шерінгової* угоди, включивши до неї 11 нових напрямків в Європі та Росії. Документ створює нові можливості для повітряного транзиту через Київ.

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку становив 1,2 млрд дол. США у першому кварталі

В першому кварталі 2012 року обсяги міжнародної торгівлі незначно зросли порівняно із відповідним періодом 2011 року, але залишились нижчими, ніж в інших кварталах минулого року. Експорт товарів виріс на 5,2% дпр в доларовому виразі завдяки вищому експорту продовольчих товарів та продукції машинобудування. Сповільнення будівельних робіт та

Тенденції реального сектору

Джерело: Держстат

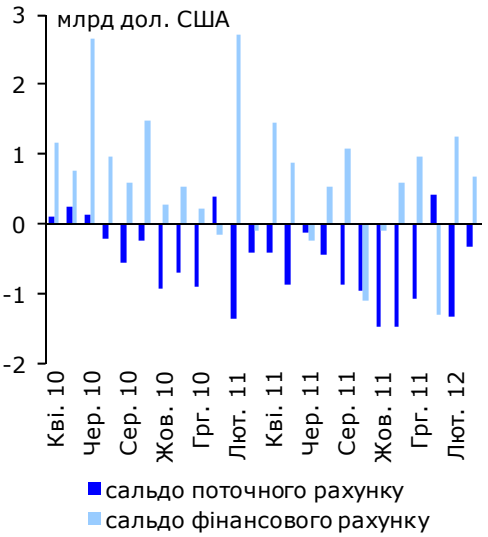
промисловості в світі, а також нижчі ціни на метал призвели до скорочення експорту металу на 8,5% дпр.

Імпорт товарів зріс на 2,5% дпр в доларовому виразі. З одного боку, імпорт продукції машинобудування виріс на 28,4% дпр з низької статистичної бази через подальшу підготовку до чемпіонату з футболу Євро-2012. З іншого боку, обсяги імпортованого природного газу значно знизились. В цілому, імпорт мінеральних продуктів скоротився на 8,9% дпр. Імпорт інших товарів зріс на 1,4% дпр.

В результаті дефіцит торгівлі товарами звузився до 2,7 млрд дол. США з 3,0 млрд дол. США рік тому. Сповільнення світової економіки спричинило падіння поточних трансферів до 0,7 млрд дол. США з 1,0 млрд дол. США у першому кварталі 2011 року. В цілому, дефіцит поточного рахунку зменшився до 1,2 млрд дол. США порівняно із 4,0 млрд дол. США в попередньому кварталі і 1,3 млрд дол. США у першому кварталі 2011 року.

Профіцит рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій в першому кварталі досяг 0,7 млрд дол. США. Притік ПІІ у 1,5 млрд дол. США та «торговельні позики» у 1,0 млрд дол. США були нівельовані купівлею готівкової іноземної валюти у сумі 2,0 млрд дол. США. Більшість банків і компаній змогли рефінансувати свій зовнішній борг, незважаючи на проблеми із доступом до світових фінансових ринків.

Платіжний баланс

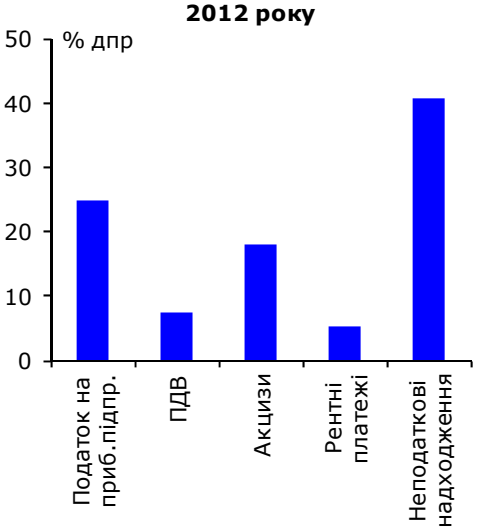

Джерело: попередні оцінки НБУ

Фіскальна політика: Верховна Рада ухвалила зміни до Закону про Державний бюджет на 2012 рік

Зміни до Закону про Державний бюджет на 2012 рік. 12 квітня Верховна Рада ухвалила зміни до Закону про Державний бюджет на 2012 рік для впровадження соціальних ініціатив Президента України. План доходів та видатків Державного бюджету було збільшено відповідно на 10,2% до 367 млрд грн та на 9,4% до 392 млрд грн. Передбачений Законом граничний рівень дефіциту Державного бюджету не змінився. Вищі надходження від ПДВ та ППП очікується одержати за рахунок економічного зростання та детінізації економіки. Зважаючи на сповільнення темпів економічного зростання, новий план бюджетних доходів здається надмірно оптимістичним.

Зростання доходів загального фонду Державного бюджету у січні-березні 2012 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Близько 50% від суми зростання видатків буде спрямовано на збільшення розміру пенсій та соціальної допомоги для соціально незахищених верств населення, а також підвищення заробітної плати для деяких категорій працівників бюджетної сфери. Решта додаткових видатків буде розподілена за різними напрямами. Зокрема, урядом виділено додаткові кошти на державну допомогу сільському господарству та вугільній промисловості, а також для фінансування парламентських виборів. Місцеві бюджети одержать додаткову субвенцію для компенсації різниці між встановленими тарифами на житлово-комунальні послуги та рівнем собівартості, покликану покращити фінансовий стан компаній житлово-комунального сектору. В цілому, ухвалені зміни викликають сумніви, оскільки вони, ймовірно, призведуть до зростання дефіциту, підвищуючи вразливість бюджетної сфери.

Виконання Державного бюджету. У першому кварталі 2012 року доходи Державного бюджету (загальний і спеціальний фонд) зросли на 16,3% дпр до 77,2 млрд грн. Надходження від ПДВ збільшились на 7,6% дпр завдяки зростанню споживання та імпорту. Обсяги відшкодування ПДВ також збільшились (на 27,4% дпр), що пригнічувало зростання чистих надходжень від ПДВ. Зростання доходів від ППП (на 24,9% дпр), більш за все, пов'язано із збільшенням прибутків компаній та авансовими платежами з цього податку. Неподаткові надходження продовжували зростати (на 40,6% дпр), в основному за рахунок вищого прибутку НБУ, що перераховується до Державного бюджету. В цілому, план доходів Державного бюджету (загальний фонд) було перевиконано на 2,1%.

Виконання плану видатків загального фонду Державного бюджету дещо покращилося (до 92,8% від планового показника). В

результаті Державний бюджет був зведений з профіцитом, що зменшився до 1,0 млрд грн з 4,7 млрд грн протягом перших двох місяців 2012 року. Позитивне сальдо було забезпечено надходженнями від приватизації, тоді як значні запозичення були спрямовані на погашення старих боргів.

Соціальна політика: Соціальні видатки збільшено у 2012 році

Внесені зміни до Державного бюджету на 2012 рік передбачають стрімке підвищення соціальних видатків. Зокрема більшість пенсіонерів отримають в середньому додаткове підвищення пенсій у 100 грн на місяць. В результаті трансфер Держаного бюджету на фінансування дефіциту Пенсійного фонду було підвищено на майже 60% до 15,3 млрд грн. Разом з тим, заплановане фінансування може виявитись недостатнім для повного фінансування пенсій, що, ймовірно, збільшить занепокоєння щодо стійкості пенсійної системи. Виплати допомоги ветеранам війни та інвалідам, а також певні інші виплати також було збільшено. В цілому, соціальна допомога надалі надається різним категоріям населення без впровадження чіткого критерію адресності до найбідніших.

Ринок праці: Реальна середньомісячна зарплата зросла на 13,5% дпр у березні

У березні середня заробітна плата зросла на 15,5% дпр у номінальному виразі або на 13,5% дпр в реальному виразі. Суттєве зростання заробітної плати, ймовірно, суттєво пояснювалось підвищенням мінімальної заробітної плати (на 14% дпр). По перше, заробітні плати багатьох працівників індексуються відповідно до мінімальної заробітної плати. По-друге, підвищення заробітної плати спричиняє збільшення офіційної заробітної плати в тіньовій економіці, оскільки роботодавці часто намагаються сплачувати заробітну плату працівникам принаймні на рівні 1,4 розмірів мінімальної заробітної плати, щоб уникнути уваги з боку податкових органів.

У березні працівники металургії та виробництва коксу і нафтопереробки отримали заробітну плату в середньому нижчу в реальному виразі, ніж рік тому. Це, ймовірно, пояснюється проблемами, з якими стикнулись компанії в цих секторах. Галузева різниця в рівні заробітної плати залишилась суттєвою. Як і раніше, найнижчі заробітні плати на рівні 60% та 70% від середньої сплачували відповідно в сільському господарстві та секторі охорони здоров'я. Серед промислових секторів найнижча заробітна плата була в легкій промисловості (на 40% нижча, ніж середня).

Середня заробітна плата

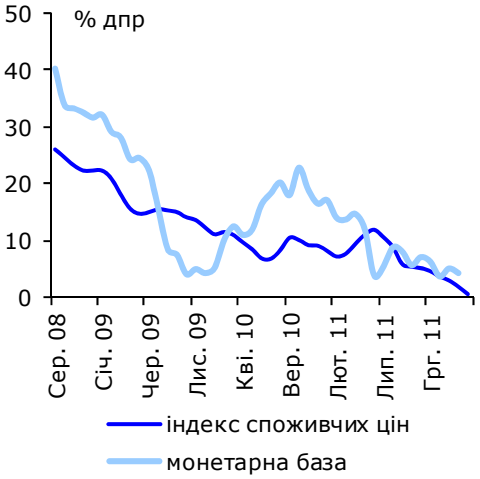
Джерело: Держстат

Монетарна політика: Рада НБУ відновлює діяльність

В квітні Рада НБУ зібралась вперше з 2009 року і обрала нового голову. Залишається невідомим, які ще рішення були ухвалені. Можливо, було затверджено фінансову звітність НБУ за 2011 рік і ухвалено бюджет НБУ на 2012 рік. Разом з тим, Рада НБУ не виконала найважливішого завдання. Зокрема, НБУ працював без ухвалених річних засад грошово-кредитної політики 2011 року, і основні засади грошово-кредитної політики на 2012 рік досі не оприлюднено.

У квітні центральний банк оприлюднив його фінансову звітність за 2011 рік. Фінансовий звіт НБУ підкреслив подальшу залежність українського банківського сектору від стабілізаційних позик, наданих НБУ у 2008 та 2009 роках.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держстат, НБУ

Фінансові ринки: Зміна у міжнародних резервах НБУ

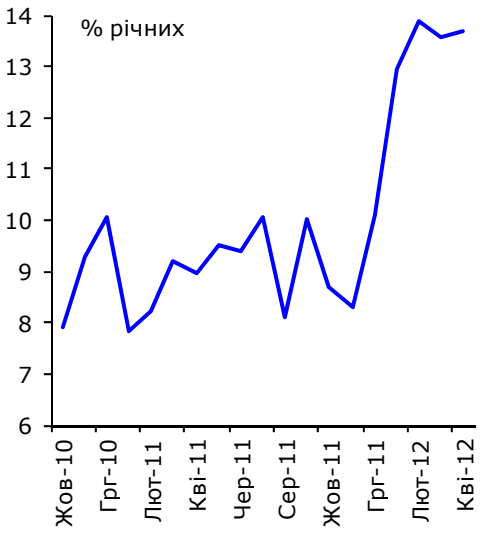
Обмінний курс. За даними НБУ центральний банк диверсифікував міжнародні резерви у 2011 році. Частка активів, деномінованих в дол. США, в міжнародних резервах НБУ (за виключенням золота) скоротилась до 51% в кінці 2011 року з 60% на початку року. Частка євро в резервах залишилась майже незмінною в межах 29-30%. Водночас частка активів, деномінованих в таких валютах, як фунт, австралійський долар

та швейцарський франк, збільшилась з 10,6% до 19,0% протягом 2011 року.

Продовження диверсифікації резервів із зменшенням частки активів в дол. США є слушним. Разом з тим, це збільшує волатильність обсягу міжнародних резервів, вимірюваних в еквіваленті дол. США. Частка доларів США в резервах, ймовірно, скоротилась до менш, ніж 50%, у першому кварталі 2012 року, оскільки під час інтервенцій НБУ продав 1,2 млрд дол. США і купив 143 млн євро та 152 млн австралійських доларів.

Державний борг. У квітні уряд зменшив внутрішні запозичення на фоні зменшення обсягу обслуговування державного боргу. Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні внутрішні державні облігації на суму 3,9 млрд грн із середньозваженою доходністю 13,7%. В основному, найбільший попит мали однорічні облігації (61,2% від загального обсягу розміщення), а частка дво- та трирічних облігацій склала відповідно 18,5% і 12,2%. Міністерство фінансів зменшило випуск облігацій, номінованих в іноземній валюті. Зокрема, було розміщено лише 79,7 млн дол. США та 71,1 млн євро із середньозваженою доходністю відповідно 9,3% та 4,8%. Більшість облігацій були короткостроковими. Одержані кошти від внутрішніх запозичень дозволили уряду своєчасно та в повному обсязі обслуговувати внутрішній і зовнішній борг. Водночас уряд знову відклав розміщення єврооблігацій через несприятливу ситуацію на міжнародних ринках капіталу.

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		IIкв11	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,2	4,0	3,5	3,2	9,1	10,5	13,7	16,6	16,5	17,5	0,5	0,4	0,5	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,7	8,5	8,5	8,7	8,7	8,9	8,6	8,2	7,8	7,3	2,0	2,0	-1,1	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	14,5	11,6	13,2	14,5	13,6	13,0	11,4	11,7	12,5	11,1	2,5	-0,5	-2,7	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	14,9	15,5	15,2	15,0	15,2	15,2	14,9	14,5	14,7	13,8	14,6	14,2	…
Середня заробітна плата	грн.	2605	2533	2573	2708	2749	2694	2737	2729	2727	3054	2722	2799	2923	…
ІСЦ	% дпр	11,9	9,4	11,0	11,9	10,6	8,9	5,9	5,4	5,2	4,6	3,7	3,0	1,9	0,6
ІВЦ	% дпр	20,0	20,8	18,8	20,0	20,3	19,9	21,3	16,3	17,3	14,2	11,8	7,5	6,5	6,9
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	39,3	42,7	36,1	39,3	26,2	31,1	26,8	23,8	21,9	21,8	14,4	10,1	5,2	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	51,0	44,9	55,9	51,0	27,4	30,8	30,9	27,0	24,4	21,9	6,6	5,9	2,5	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-5,4	-3,8	-4,8	-5,4	-6,5	-8,0	-9,3	-11,1	-12,5	-13,8	-0,1	-1,9	-2,8	…
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-2,9	-1,8	-2,6	-2,8	-3,2	-4,0	-5,0	-6,5	-7,9	-9,0	0,4	-0,9	-1,2	…
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	37,6	38,4	37,9	37,6	37,8	38,2	35,0	34,3	32,4	31,8	31,4	31,0	31,1	…
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	3,9	14,7	12,1	3,9	5,4	8,8	8,1	5,7	7,1	6,3	3,7	5,1	4,3	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	13,5	13,0	13,4	14,0	13,9	14,9	15,5	18,7	18,9	17,2	15,6	15,3	15,9	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,98	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	8,00	8,01	8,01	8,02	8,03	8,02	8,02	8,03
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,96	7,97	7,97	7,97	7,97	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,48	11,49	11,48	11,47	11,38	11,42	11,03	10,91	10,84	10,54	10,30	10,54	10,53	10,51

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095	1316,6
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	136,4	165,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1	4,1	5,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11
ВВП	млрд. грн.	244,1	189,0	214,1	250,3	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	261,9	314,6	376,0	364,1
Реальний ВВП	% дпр	-7,8	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,4	3,9	6,5	4,7
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	4,7	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,8	15,3	17,8	12,8
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	7,4	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	3,5	4,0	-10,5	-5,7
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-23,1	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	2,1	5,2	11,0	16,9
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-13,2	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	17,0	2,9	-2,2	-5,6
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-11,8	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	37,2	23,1	12,0	3,3
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	19,2	-1,1	3,4	2,2	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	5,4	2,0	17,4	28,9
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-27,0	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	13,3	8,9	10,2	2,2
Будівництво (реальна)*	% дпр	-39,5	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	6,4	19,4	7,3	9,8
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-6,2	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	8,9	2,8	6,8	5,8
Транспорт (реальна)*	% дпр	-0,3	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	7,2	7,5	3,4	9,4
Платіжний баланс														
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-3,7	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,3	-1,4	-2,3	-4,0
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-9,4	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,1	-3,6	-4,8	-8,8
Баланс товарів	млн. дол. США	-3562	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3084	-2267	-3928	-4526
Баланс послуг	млн. дол. США	15	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	1007	1227	1686	967
Поточні трансферти	млн. дол. США	723	632	667	640	722	608	728	797	842	1039	878	988	803
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1058	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284	2100	1275
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-967	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98
Бюджет														
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,6	35.9	30,6	25,5	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,2	29,7	29,0	30,6
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,9	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	4,9	4,8	4,1	4,7
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	6,3	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5	3,6	4,4
Податок на додану вартість	% від ВВП	7,8	12.1	8,3	6,4	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,5	12,7	9,5	9,6
Акцизні збори	% від ВВП	1,4	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	41,2	35.4	36,6	29,6	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,3	32,8	26,5	35,6
Поточні видатки	% від ВВП	33,8	34.5	34,9	27,0	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,0	30,4	23,5	30,1
Капітальні видатки	% від ВВП	7,4	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,2	2,3	2,9	5,5
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-10,3	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,3	3,8	5,5
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1	0,0	0,1
Ринок праці														
Середня зарплата (реальна)	% дпр	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9
Банківський сектор														
Грошовий агрегат М0	% дпр	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3
Грошовий агрегат М2	% дпр	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2
довгострокові кредити комерциних банків	% дпр	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
e -за попередніми даними НБУ

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.